

Predlog Platforme za posjetu ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede mr Aleksandra Stijovića pripremnom sastanku za Samit UN o sistemima hrane, Rim 26 – 28. jul 2021. godine

Opšte informacije

Ujedinjene nacije su 2015. godine usvojile Agendu 2030 za Održivi razvoj sa ciljem obezbjeđenja prosperiteta ljudi na planeti u zadanom vremenskom okviru. Postavljeno je 17 ciljeva održivog razvoja, koji predstavljaju pozive za akcije svih zemalja (razvijenih i nerazvijenih) u globalnom partnerstvu.

Tih 17 ciljeva održivog razvoja su:

- Cilj 1: Svijet bez siromaštva
- Cilj 2: Svijet bez gladi
- Cilj 3: Zdravlje i blagostanje
- Cilj 4: Kvalitetno obrazovanje
- Cilj 5: Rodna ravnopravnost
- Cilj 6: Čista voda i sanitarni uslovi
- Cilj 7: Pristupačna energija iz čistih izvora
- Cilj 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast
- Cilj 9: Industrija, inovacije i infrastruktura
- Cilj 10: Smanjenje nejednakosti
- Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice
- Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja
- Cilj 13: Zaštita klime
- Cilj 14: Očuvanje vodenog svijeta
- Cilj 15: Očuvanje života na zemlji
- Cilj 16: Mir, pravda i snažne institucije
- Cilj 17: Partnerstvo u postizanju ciljeva

Ciljevi treba da doprinosu nestanku siromaštva i drugih nedostataka kroz strategije koje poboljšavaju zdravlje i obrazovanje, smanjuju nejednakost i podstiču ekonomski rast, a sve zajedno sa borbom sa klimatskim promjenama i očuvanjem naših prirodnih bogatstava, kao što su voda i šume.

Održavanje Samita o prehranbenim sistemima obilježava se desetogodišnjica akcije za postizanje ciljeva održivog razvoja do 2030. godine. Samit treba da pokrene akcije svih zemalja svijeta za postizanje svih 17 ciljeva održivog razvoja, jer se svaki od ciljeva na neki način oslanja na prehranbene sisteme.

Pojam „prehranbeni sistem“ odnosi se na skup aktivnosti koje su uključene u proizvodnju, preradu, transport i konzumaciju hrane. Sistemi ishrane dodiruju svaki aspekt ljudskog postojanja. Zdravlje naših prehranbenih sistema duboko utiče na zdravlje našeg tijela, kao i na zdravlje naše okoline, naših prireda i naših kultura. Kada dobro funkcionišu, prehranbeni sistemi imaju moć okupljati nas kao porodice, zajednice i nacije.

Međutim, previše je svjetskih prehranbenih sistema krhko, neispitano i osjetljivo na kolaps, kao što su milioni ljudi širom svijeta iz prve ruke doživjeli tokom krize COVID-19. Kad nam prehranbeni sistemi propadnu, to rezultira poremećajima i u našem obrazovanju, zdravstvu i privredi, kao i ljudskim pravima, miru i sigurnosti. Kao i u većini slučajeva, najosjetljiviji su oni koji su već siromašni ili marginalizovani.

Cilj procesa samita je postići sljedeće rezultate:

1. Ostvariti značajno djelovanje i mjerljiv napredak prema Agendi za održivi razvoj do 2030. godine. Samit će uspjeti identifikovati rješenja i lidere te uputiti poziv na akciju na svim nivoima prehranbenog sistema, uključujući nacionalne i lokalne vlasti, preduzeća i građane.
2. Podignuti svijest i podstaknuti javnu raspravu o tome kako nam reforma naših prehranbenih sistema može svima pomoći da postignemo ciljeve održivog razvoja sprovodeći reforme koje su dobre za ljude i planetu.
3. Razviti načela za usmjeravanje vlada i ostalih učesnika koji žele iskoristiti svoje prehranbene sisteme za podršku ciljevima održivog razvoja. Ova će načela postaviti optimističnu i ohrabrujuću viziju u kojoj prehranbeni sistemi igraju ključnu ulogu u izgradnji pravednijeg, održivijeg svijeta.
4. Stvorite sistem praćenja i preispitivanja kako bi se osiguralo da ishodi Samita nastave pokretati nove akcije i napredak. Ovaj će sistem omogućiti razmjenu iskustava, lekcija i znanja; takođe će mjeriti i analizirati uticaj samita.

Definisano je 5 kolosjeka akcija kojima se uključuje najširi mogući obuhvat zainteresovanih strana u razvoju održivih sistema prehrane, a sa namjerom postizanja ciljeva razvoja, kroz međusobno partenstvo:

1. Osigurati pristup bezbjednoj i nutritivno adekvatnoj hrani za sve

Ovaj kolosjek ide u pravcu zaustavljanja gladi i svih oblika pothranjenosti i smanjiti učestalost nezaraznih bolesti, omogućujući svim ljudima da budu hranjeni i zdravi. Ovaj cilj zahtijeva da svi ljudi u svakom trenutku imaju pristup dovoljnim količinama pristupačnih i bezbjednih prehranbenih proizvoda. Postizanje cilja znači povećanje dostupnosti hranjive hrane, čineći hranu pristupačnijom i smanjujući nejednakost u pristupu hrani.

2. Prelazak na odžive obrasce potrošnje

Ovaj kolosjek je osmišljen u pravcu izgradnje tražnje potrošača za održivo proizvedenom hranom, jačanju lokalnih lanaca vrijednosti, poboljšanju ishrane i unapređenju ponovne upotrebe i recikliranja prehranbenih resursa, posebno među najugroženijima. Takođe, kroz ovaj kolosjek prepoznaje se potreba za obrascem pretjeranog konzumiranja hrane, takođe prepoznaje da moramo olakšati prelaz u ishrani prema hranjivijoj hrani koja zahtijeva manje resursa za proizvodnju i transport.

3. Podstaknuti prirodno – pozitivnu proizvodnju

Ovaj kolosjek će raditi na optimizaciji korišćenja resursa životne sredine u proizvodnji, preradi i distribuciji hrane, smanjujući na taj način gubitak biološke raznovrsnosti, zagađenje, upotrebu vode, degradaciju tla i emisije stakleničkih gasova. Za potrebe postizanja ovog cilja, akcijski kolosjek ima za cilj produbiti razumijevanje ograničenja i mogućnosti s kojima se suočavaju mali poljoprivrednici i mala poduzeća duž lanca vrijednosti hrane. Takođe, će nastojati podržati upravljanje sistemom ishrane koji podstiče smanjenje gubitaka hrane i drugih negativnih uticaja na životnu sredinu.

4. Unaprijediti nepristrasne uslove za život

Ovaj kolosjek djelovanja treba da doprinose uklanjanju siromaštva promovisanjem punog i produktivnog zapošljavanja i dostojanstvenog rada za sve aktere u lancu vrijednosti hrane, smanjenjem rizika za najsiromašnije na svijetu, omogućavanjem poduzetništva i rješavanjem nejednakog pristupa resursima i raspodjele vrijednosti. Kroz ovaj kolosjek poboljšaće se otpornost kroz socijalnu zaštitu i nastojaće obezbijediti da prehrambeni sistemi „nikoga ne ostavljaju“.

5. Izgraditi otpornost na ranjivosti, šokove i stresove

Ovaj kolosjek će raditi na osiguranju kontinuirane funkcionalnosti održivih prehrambenih sistema u područjima koja su sklona sukobima ili prirodnim katastrofama. Takođe će promovisati globalnu akciju za zaštitu zaliha hrane od uticaja pandemije. Ambicija ovog kolosijeka je osigurati da svi ljudi u prehrambenom sistemu budu osposobljeni da se pripreme, izdrže i oporave od nestabilnosti. Akcijski kolosijek 5 takođe ima za cilj da pomogne ljudima svugdje da učestvuju u prehrambenim sistemima koji, uprkos šokovima i stresorima, svima osiguravaju sigurnost hrane, ishranu i ravnopravan život za sve.

Sastav delegacije i troškovi

Imajući u vidu potrebu da se na kvalitetan način da doprinos samitu koji je od izuzetnog značaja ne samo za Crnu Goru već globalno, delegaciju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede predvođiće mr Aleksandar Stijović, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, a prestali sastav delegacije činiće Nikolna Mišnić, državni sekretar Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Troškovi smještaja, boravka i organizacije aktivnosti padaju na teret Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

PREDLOG ZAKLJUČAKA:

1. Vlada Crne Gore, na sjednici od _____2021. godine, razmotrila je i usvojila Predlog Platforme za posjetu ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede mr Aleksandra Stijovića pripremnom sastanku za Samit UN o sistemima hrane, Rim 26 – 28. jul 2021. godine.
2. Vlada Crne Gore odredila je da crnogorsku delegaciju čine:
 - mr Aleksandar Stijović, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede; i
 - Nikolna Mišnić, državni sekretar Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.